

Juvenil | Andreu Sotorra

Ciència i imaginació

Podria ser que, venint com ve de Stephen Hawking (Oxford, 1942), a aquesta novel·la se li pengés l'etiqueta exclusiva de *text científic*. Però el fet és que darrere hi ha una escriptora i periodista, Lucy Hawking, una dels tres fills de Stephen Hawking fruit del primer matrimoni, que és membre del departament de psiquiatria de la Universitat de Cambridge, i que està interessada en l'autisme infantil arran d'uns problemes de coordinació del seu fill.

És precisament en ell en qui s'ha fixat a l'hora de crear el personatge de la novel·la. George és una criatura que té uns pares ecologistes radicals i que ha de superar la barrera de la prohibició d'acostar-se a res que tingui a veure amb la ciència fins que aconsegueix del pare la conjunció de la ciència i l'ecologia en una aventura literària que no està exempta d'intriga, d'enginy i intel·ligència, amb tocs de gènere fantàstic, però, ben al revés de la moda, sense que recorri en cap moment a la solució fàcil de la màgia.

Els autors no sobrecarreguen la trama literària amb dades o coneixements que n'enfargarien el bon seguiment. Però, en canvi, aquests coneixements hi són molt complets en uns apartats a banda que es van introduint en moments que les diferents accions i situacions dels personatges de ficció ho requereixen.

A més, el llibre -el primer d'una trilogia-, que ha prescindit de les

Podríem dir que en aquesta obra hi han participat tres generacions dels Hawking

il·lustracions de l'edició original anglesa, afegeix una trentena de làmines centrals en cuixé i en color sobre instantànies de l'univers i la funció de cadascun dels astres.

El relat, així sí, deixa volgutament un vel de dubte entre el que la ciència ha establert fins ara i el que la imaginació hi aporta. I també raona sempre sobre la possibilitat remota de l'existència de vida en altres mons, confirmant una vegada més com està de lluny que la humanitat i la comunitat científica en treuin l'aigua clara.*

La clau secreta de l'univers

Lucy & Stephen Hawking
Traducció: Anna Jolis Olivé Montena
Barcelona, 2008
Preu: 19,95 euros
Pàgines: 220

Amb aquesta novel·la, Stephen Hawking i la seva filla Lucy enceten una trilogia per orientar els més joves en els secrets de l'espai i fer de la ciència una matèria amena i accessible

1 2 3 4 5

Ciència | David Bueno

Per comprendre l'atmosfera

Les persones vivim submergides tota la nostra vida en un immens oceà gasós, l'atmosfera, del qual obtenim un element imprescindible per a la nostra supervivència, l'oxigen. I també ens proporciona un altre recurs vital, l'aigua dolça. I tot sovint ens dona maldecaps, com quan es produeix una llevantada. Per això no és gens estrany que qui més qui menys es plantegi preguntes sobre l'atmosfera. Per què el cel és blau? Per què la baixa pressió comporta mal temps, i l'alta pressió, bon temps? Per què es genera la precipitació? Malauradament no sempre és fàcil obtenir respostes cercant en els manuals de meteorologia i climatologia, els quals acostumen a donar una visió excessivament acadèmica de les lleis i principis generals relacionats amb l'atmosfera, sense respondre de manera explícita aquestes qüestions més casolanes.

Aquest és el buit que omple *100 qüestions per entendre l'atmosfera*, un llibre nascut de la mà de Jordi Mazón i Marcel Costa amb la clara vocació de donar respostes didàctiques i rigoroses a les preguntes més freqüents que els no especialistes ens fem sobre l'atmosfera. Jordi Mazón és professor de física i membre del consell d'administració del Servei Meteorològic de Catalunya. Marcel Costa és professor de ciències i autor de llibres de divulgació i de text. Tots dos són membres actius de l'Associació Catalana d'Observadors Meteorològics.

Aquest llibre, organitzat en forma de 100 preguntes concretes agrupades en 6 blocs -estructura de l'atmosfera, diferències entre meteorologia i climatologia, dinàmica atmosfèrica, núvols i fenòmens meteorològics, observació meteorològica i influència del temps en les activitats humanes i la natura-, dona respostes clares, directes, amenes i senzilles a totes aquestes preguntes, unes explicacions que sens dubte seran molt útils i enriquidores per a totes aquelles persones que quan surten al carrer de bon matí el primer que fan és mirar el cel, a veure quin temps fa.*

100 qüestions per entendre l'atmosfera

Jordi Mazón i Marcel Costa
Cossetània Edicions Valls, 2008
Preu: 14,50 euros
Pàgines: 208

1 2 3 4 5

JOCNOU

Ausiàs March i l'Alquimista

EMILI TEIXIDOR

Gabriel Ferrater comenta que "ningú, o així ho espero, no es pensa que comptar síl·labes sigui prou per fer un vers, però he vist que n'hi ha molts que creuen (i els tractadistes els hi ajuden) que per aquí es comença". Molts estem d'acord que un dels objectius principals de l'ensenyament de la literatura és en primer lloc el coneixement directe de les obres principals, dels clàssics, i després el de l'autor i les circumstàncies, i més endavant l'estudi de la tècnica i totes les anàlisis i comparacions i classificacions que calguin. A vegades hi ha una pedagogia escolar benintencionada que no aconsegueix

despertar l'home/dona en el lector/a. L'erudició i el comptar síl·labes no deixen penetrar l'esperit dels poemes o proses i les lliçons queden reduïdes a un càlcul eixorc. La gran temptació de la pedagogia és exposar les grans obres a la mera dimensió del bon sentit. Com deia Alain parlant de Spinoza, "la filosofia (la literatura) és en efecte una gran cosa; es pot fer tot el que es vulgui amb ella, excepte una cosa fada, impersonal, insulsa. Passa el mateix amb la Raó i la Saviesa, que consisteixen sobretot en el foc, l'eficàcia del qual és important conservar, ja que res es perd amb més facilitat que la vida i la força de les idees".

He triat dos llibres admirables, que són eines de treball per a acostar els lectors a Ausiàs March i Josep Palau i Fabre. El primer, *Guia didàctica d'Ausiàs March i altres poemes del XV i XVI musicats per Raimon*, publicat fa temps a Laertes, de la mà de Josep Palomero; i el segon, *Poemes de l'Alquimista. Una selecció. Tria, estudi i propostes de treball a cura de Tomàs Nofre*, a Proa, publicat aquest juliol. El primer aprofita l'èxit de les cançons de Raimon amb els poemes de March més Jordi de Sant Jordi, Anselm Turmeda, Rois de Corella, Valeri Fuster, Joan Timoneda, Pere Serafí... Tots dos porten una breu introducció amb apunts biogràfics i

notes crítiques, però el de March hi afegeix comentaris de textos i propostes didàctiques tan exhaustius, que el fan més útil per a professors i lectors interessats en l'anàlisi dels poemes, que pel goig immediat de la lectura.

En el de Palau, en canvi, la intervenció del curador és mínima, i el llibre es llegeix com un primer acostament i engrescament a l'obra de l'Alquimista. Té l'avantatge de la llengua actual. Les dues obres són bones i útils, però Palau i Fabre arriba al lector amb més vida. A Ausiàs March, sense la veu de Raimon, l'haurà de fer viure el professor.*